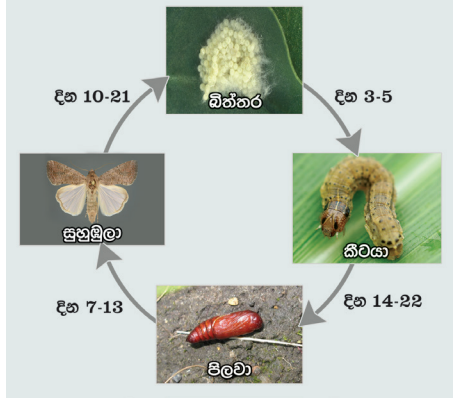

2018 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වූ මෙම පළිබෝධකයා ප්‍රධාන වශයෙන් බඩගුරුහු වලට හානි කරන ආගන්තුක ආක්‍රමණශීලී පළිබෝධකයෙකි. මෙම දළඹුවා වී ඇතුළු තවත් බෝග වර්ග ගණනාවකට හානි කරන බව වාර්තා වී ඇත.

පළිබෝධකයා හඳුනා ගැනීම

- සේනා දළඹුවාට දින 35 - 50කින් සම්පූර්ණවන කෙටි ජීවන චක්‍රයක් ඇත.

- සුහුඹුල් ගැහැණු සලඹයෙකු ක්‍රීම් පැහැති බිත්තර 100-200 ක් පමණ පොකුරක් ලෙස පත්‍ර වල යට පැත්තේ දැමීම සිදුකරන අතර ඇයගේ ජීවිත කාලය තුළ බිත්තර 1400-1500 ක් පමණ දැමීම කරයි.

බිත්තර

- නමුත් ශාකයේ පසු වර්ධක අවස්ථා වල, පත්‍ර මත හා ගොබය තුළ ද මොවුන් බිත්තර දැමීම සිදු කරනු ලබයි.

- බිත්තර වලින් පිටවන කීටයන්ගේ කීට අවධි 6 ක් හඳුනා ගත හැක. 1 හා 2 වන කීට අවස්ථා වලදී හිස ලොකු කීටයන් පත්‍ර වල යටි පැත්තේ කැඳලි ලෙස දැකිය හැකිය.

- ලපටි කීටයන් ලා කොළ පැහැ වන අතර, හිස තද කළු පැහැති වේ.
- වැඩුණු කීටයන් සෙ.මි. 3-4 ක් පමණ දිගැති වන අතර කොළ, කහ, රෝස හෝ දුඹුරු පැහැතිය. හිස තද කළු පැහැ වන අතර හිසෙහි යටිකුරු Y හැඩැති සලකුණක් ඇත. ශරීරයේ සෑම දේහ ඛණ්ඩයකම පෘෂ්ඨයට කළු පැහැති රවුම් තිත් 4 බැගින් පිහිටන අතර අවසාන දේහ ඛණ්ඩයට පෙර දේහ ඛණ්ඩයේ හරි හතරැස් කොටුවක මුලු හතර සලකුණු කරන ලෙස මෙම තිත් 4 අවසන් දේහ කණ්ඩයට පෙර කණ්ඩයේ පිහිටා ඇති බව නිරීක්ෂණය කළ හැක. මොවුන් රාත්‍රී කාලයේ වඩාත් සක්‍රීයයි.

- සුහුඹුල් සලඹයන්ට සුළගේ ආධාරය ඇතිව දිනකට කි.මි.100 ක් පමණ දුරකට පියැඹීමට හැකියාව ඇති බැවින් වර්ෂයක් තුළ පරම්පරා 10-12 ඇතිවීම හිසාත් වසර පුරා නොනැසී වර්ධනය වේ.

හානියේ ස්වභාවය

- වගාවට වයස දින 2 - 7 වන විට පත්‍ර මත සුදු පැහැති විනිවිද පෙනෙන පටලයක් සහිත ලප වැනි හානි දැකිය හැකිය.
- හානිය උග්‍ර වන විට ඉරුණු හිල් සහිත හා කඩනොළු වූ පත්‍ර දැකිය හැකි අතර, වැඩුණු දළඹුවන් පිටකරන මළ දූව්‍ය පත්‍රවල හා ගොබය තුළ ලී කුඩු මෙන් පැවතීම මගින් හානිය පහසුවෙන් හඳුනාගත හැක.

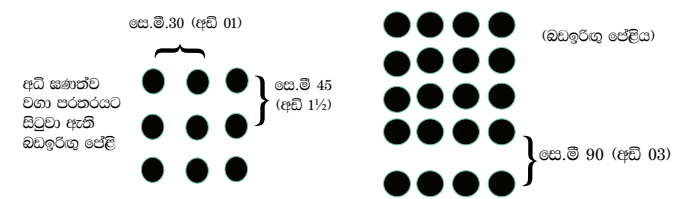

- පලමු හා දෙවන කීට අවස්ථාවේ ඇති කීටයන් පත්‍ර සුරා කෑම හිසා පාරදායක සියුම් විනිවිද පෙනෙන පටලයක් ඉතිරි වේ. එය සුදු පැහැයෙන් දැකගත හැකි වේ.
- පසු අවස්ථාවල නොමේරු කරල් වලට ද මෙම පළිබෝධකයාගේ හානිය සිදුවිය හැක.

පාලන ක්‍රියාමාර්ග

- සේනා දළඹුවාගේ හානිය දුටු විගස රසායන ද්‍රව්‍ය භාවිතා නොකරන්න
- කන්නයට වගා කිරීම හා යාය එකට වගා කිරීම මගින් මෙම කෘමියා හොඳින් පාලනය කළ හැකි අතර එහිදී ගුණාත්මක බීජ තෝරා ගැනීම හා පසේ සිටින පිළා අවස්ථා විනාශ කිරීම සඳහා ගැඹුරට සී සෑම සිදුකළ යුතුය.
- මහ කන්නයේ හැකිතාක් දුරට ඔක්තෝම්බර් 30 ට පෙර බීජ සිටුවීම මගින් ස්වභාවිකවම පළිබෝධකයාගේ බෝවීම පාලනය කළ හැක.
- අතරමඳි කන්නවල දී බඩගුරුහු වගා නොකිරීම සහ බඩගුරුහු ක්ෂේත්‍රයේ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන නොයෑම වඩාත් සුදුසුය.
- පළිබෝධ පාලනය පහසුවීම සඳහා සහ වගාව පරීක්ෂාව සඳහා සෑම බඩගුරුහු ජෛලී 04 කටම පසුව අඩි 03 ක (සෙ.මි.90 ක) පරතරය තබා ගැනීම හා එම පරතරය තුළ හැකි සෑම විටම රනිල බෝග වගාවට යොමු වීම මගින් නිතකර කෘමීන්ගේ ගහනය වැඩිකර ගත හැකිය.
 ඤය. - ගොනු ගන්නා හනිල බෝගය තුළ නියමිත ජර්නල්ස් ආවේණික කරන්න.

- වගාව ආරම්භකර පත්‍ර 6 දක්වා වර්ධනය වන කාලය තුළ නිරතුරුව වගාව පරීක්ෂා කරමින් බිත්තර හා කීට අවස්ථා ඇත්නම් රසායනික නොවන ක්‍රම මගින් විනාශ කිරීම කළ යුතුය. මේ සඳහා බිත්තර හා කීට අවස්ථා ඇති අහුලා විනාශ කිරීම හෝ අළු යෙදීම වැනි ක්‍රම භාවිතා කළ හැක.

- බීජ සිටුවීමත් සමඟ අක්කරයකට පෙරමෝන උගුල් 2 ක් වන පරිදි යෙදීම මගින් කේෂ්‍රයේ සිටින පිරිමි සතුන් උගුලට අසුවීම නිසා පුහු බිත්තර ඇතිවීමෙන් දළඹුවාගේ බෝවීම පාලනය කර ගැනීමේ හැකියාව පවතින අතර දින 4කට වරක් පෙරමෝන උගුලට හසුවී ඇති පිරිමි සලඹයින් සංඛ්‍යාව ගණනය කිරීමෙන් දළඹුවන් පිළිබඳ තක්සේරුවක් ද ගත හැකිය.

සැ.යු. - උගුල පොළොව වටිමේ යිට වීට් 1.5 වැනි දැව් සවි කඵ බෝගය උස ගාමත් සමඟ පිහිටුවන උස වැඩි කඵන්න.

- පත්‍ර මත සුරාකෑමෙන් ඇති වූ විනිවිද පෙනෙන පැල්ලම් ඇති වන අවස්ථාවේ සේනා දළඹුවා සඳහාම විශේෂිත වූ පේච පළිබෝධකයක් වන **Fawligen** (*Spodoptera frugiperda* MultiCapsid Nucleo Polyhedrosis Virus) වෛරසය භාවිතා කිරීමෙන් පලමු කිට අවස්ථාවේ සිට තුන්වන කිට අවස්ථාව දක්වා සේනා දළඹුවා සාර්ථකව පාලනය කළ හැකිය. ඒ සඳහා දින 07 කට වරක් හෙක්ටයාරයකට මිලි ලීටර 100-125 අතර ප්‍රමාණයක් භානිය ඇති ශාක වලට හා ඒ අවට ශාක වලට සවස් කාලයේ දී යෙදීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ.

- පේච පාලන ක්‍රම ලෙස බිත්තර පරපෝෂිතයන් **Telenomus remus** (Hymenoptera-Platyastiae) යෙදීම ද කළ හැක. මේ සඳහා උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, ගන්නෝරුව අමතන්න (0812 388 011).

- දළඹුවා ගොබය තුළට ඇතුල් වූ පසු ගොබය විනාශ වී ඇත්නම් එම ශාක තෝරා ගෙන මූලික අවස්ථාවේ කාබනික කෘමිනාශකයක් ලෙස කොහොඹ බීජ නිස්සාරකය යොදන්න. ඒ සඳහා ජලය ලීටර 10 කට වියලි කොහොඹ බීජ ග්‍රෑම් 300 - 500 ක් පමණ වන අනුපාතයට මිශ්‍රකරන්න. එම මිශ්‍රණය ගොබ වලට පමණක් බැටරි වතුර යොදන බෝතලයකින් හෝ වෙනත් සුදුසු උපකරණයකින් ගොබය තුළටම ස්ථානීය ආදේශකයක් ලෙස යොදන්න.

- සේනා දළඹුවාගේ භානිය බහුලව නිරීක්ෂණය වේ නම් (ගස් 100 ක් අනඹු ලෙස පරීක්ෂා කළ පසු ගස් 15 - 20 ක් වැනි ප්‍රමාණයක් භානි වී ඇත් නම්) භානිය වසංගත තත්වයක් ලෙස ව්‍යාප්ත වීම වැළැක්වීම සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිර්දේශ වලට අනුව කෘමිනාශක භාවිතා කළ හැක.

සැ.යු. - සේනා දළඹුවා සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිර්දේශ පලිබෝධනාශක ජානන වගුවේ දැක්වා ඇත.

- මෙම දළඹුවාගේ භානිය වසංගතයක් ලෙස පැතිරෙන්නේ නම් ප්‍රදේශයේ කෘෂිකර්ම උපදේශක, නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ හෝ කෘෂි උපදේශන සේවය 1920 අමතන්න.
- අස්වැන්න නෙලීමෙන් පසු බෝග අවශේෂවල සිටින කිට හා පිළා අවධි විනාශ කිරීම මගින් නව වගාවට පළිබෝධකයින් පැමිණීම පාලනය කළ හැක.

තාක්ෂණික දායකත්වය

කේ.එන්.සී. ගුණවර්ධන (අධ්‍යක්ෂ) කෞතු බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, මහලුප්පල්ලම

කේ.එම්.බී.බී.බී. නිශාන්ත (අතිරේක අධ්‍යක්ෂ), පැළෑටි සංරක්ෂණ සේවය, ගන්නෝරුව

එස්.එස්. වැලිගමගේ (ප්‍රධාන කෘෂි විද්‍යාඥ - කීට විද්‍යා) උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, ගන්නෝරුව

ආචාර්ය ඒ. එම්. බී. එන්. අබේසිංහ (ප්‍රධාන කෘෂි විශේෂඥ) බඩගුරුගු බෝග නායක, ව්‍යාප්ති හා පුහුණු මධ්‍යස්ථානය

සැකසුම

ජාතික කෘෂිකර්ම නොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානය, ගන්නෝරුව

මුද්‍රණය

කෘෂි ප්‍රකාශන ඒකකය, ගන්නෝරුව

වසංගත තත්වයට පත්වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා පහත නිර්දේශිත කෘමිනාශක

කෘමිනාශකයේ නම	වෙළඳ නාමය	ක්‍රියාකාරී කාණ්ඩය	දියකළ යුතු ප්‍රමාණය (ජලය ලීටර් 10ක)
ස්පිනොටරම් 25%WG	රේඩියන්ට්	5	ග්‍රෑම් 3
ස්පිනෝසාඩ් 25g/l SC	සක්සස්	5	මිලි 10
එමමෙක්ටීන් බෙන්සොපීට් 5%SG	ප්‍රොක්ලේම්	6	ග්‍රෑම් 4
ක්ලොරැන්ට්‍රිනිලිප්‍රෝල් 200g/l SC	කොරැප්න්	28	මිලි 3
ක්ලොරැන්ට්‍රිනිලිප්‍රෝල් 20%+තයොමෙතොක්සෙම් 20%	වර්ටෙකො	28+4A	ග්‍රෑම් 3

ක්‍රියාකාරී කාණ්ඩ වෙනස් කෘමිනාශක දින 07කට වරක් මාරුවෙන් මාරුවට යොදන්න.

සේනා දළඹුවා පාලනය

Spodoptera frugiperda

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය